מוגמר וגפרית מ"ט שרו ב"ש התם מנח אארעא גיגית ונר וקדרה ושפוד מ"ט שרו ב"ש דמפקר להו אפקורי מאן תנא להא דת"ר לא תמלא אשה קדרה עססיות ותורמסין ותניח לתוך התנור ע"ש עם חשכה ואם נתנן למוצאי שבת אסורין בכדי שיעשו כיוצא בו לא ימלא נחתום חבית של מים ויניח לתוך התנור ע"ש עם חשכה ואם עשה כן למוצאי שבת אסורין בכדי שיעשו לימא ב"ש היא ולא ב"ה אפילו תימא ב"ה גזירה שמא יחתה בגחלים א"ה מוגמר וגפרית נמי לגזור התם לא מחתי להו דאי מחתי סליק בהו קוטרא וקשי להו אונין של פשתן נמי ליגזור התם כיון דקשי להו זיקא לא מגלו ליה צמר ליורה לגזור אמר שמואל ביורה עקורה וניחוש שמא מגיס בה בעקורה וטוחה והשתא דאמר מר גזירה שמא יחתה בגחלים האי קדרה חייתא שרי לאנוחה ע"ש עם חשיכה בתנורא מ"ט כיון דלא חזי לאורתא אסוחי מסח דעתיה מיניה ולא אתי לחתויי גחלים ובשיל שפיר דמי בשיל ולא בשיל אסיר ואי שדא ביה גרמא חייא שפיר דמי והשתא דאמר מר כל מידי דקשי ליה זיקא לא מגלו ליה האי בשרא דגדיא ושריק שפיר דמי דברחא ולא שריק אסור דגדיא ולא שריק דברחא ושריק רב אשי שרי ורב ירמיה מדיפתי אסיר ולרב אשי דשרי (והתניא) אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום התם דברחא ולא שריק איכא דאמרי דגדיא בין שריק בין לא שריק שפיר דמי דברחא נמי ושריק שפיר דמי כי פליגי דברחא ולא שריק דרב אשי שרי ורב ירמיה מדיפתי אסיר ולרב אשי דשרי (והתניא) אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום התם בבשרא אגומרי אמר רבינא האי קרא חייא שפיר דמי כיון דקשי ליה זיקא כבשרא דגדיא דמי: ב"ש אומרים אין מוכרין: ת"ר ב"ש אומרים לא ימכור אדם חפצו לנכרי ולא ישאילנו ולא ילונו ולא יתן לו במתנה אלא כדי שיגיע לביתו וב"ה אומרים כדי שיגיע לבית הסמוך לחומה רבי עקיבא אומר כדי שיצא מפתח ביתו א"ר יוסי בר' יהודה הן הן דברי רבי עקיבא הן הן דברי בית הלל לא בא רבי עקיבא אלא לפרש דברי ב"ה: ת"ר בש"א לא ימכור אדם חמצו לנכרי אלא אם כן יודע בו שיכלה קודם הפסח דברי ב"ש ובית הלל אומרים כל זמן שמותר לאוכלו מותר למוכרו רבי יהודה אומר

כותח

מוגמר ונפרים מ"ע שרו. הא מנחי בכלים: **כגון דמנחי מוגמר ונפרים בארעא.** ולא בכלי: **גיגית.** שהשכר בתוכו ואי אפשר לשופכו לארץ והשעורין נשורין כל השבת יותר מח' ימים והשבת בכלל וכן נר הדולק בשבת וכן קדרה שעל גבי כירה שאי אפשר שלא תצטמק בשבת וכן שפוד המונח בתנור כדתנן (דף יט:) משלשלין את הפסח ולא פליגי ב"ש: **בדמפקר להו.** לכלים ושוב אינו מצווה על שביתתן: **עססיות ותורמסין.** מיני קטניות וצריכין בישול יותר: **בכדי שיעשו.** כדי שלא יהנה ממלאכת שבת: **יחתה בגחלים.** למהר בישולן: **סליק בהו קוטרא.** של עלים ומשחיר הבגדים ועשן העלים קשה להם וכן בגפרית: **לא מגלי.** משטח פי תנור וליכא למגזר שמא יחתה בגחלים: **לגזור.** שמא יחתה בגחלים: **עקורה.** מעל האור: **מגים.** מהפך בה ובמבושלא הוי בישול: **וטוחה.** מכוסה בכיסוי שלה וטוחה בטיט סביב דכולי האי לא טרח ומידכר: **והשתא דאמר מר.** דהנחת קדרה לא אסירא אלא משום חתייה: **האי קדרא חייתא שפיר דמי.** להשהותה לכתחלה מבעוד יום בתנור והיא מתבשלת כל הלילה דודאי חייתא לאו אדעתא למיכלה לאורתא אנחה התם ומשום למחר לא אתי לחתויי שהרי יש לה שהות גדול ולא דמי לעססיות ותורמסין שאין כל הלילה והיום די להן: **ובשיל שפיר דמי.** מבושלת כל צרכה שפיר דמי להניחה דלא בעי חיתוי: **שדא ביה גרמא חייא.** דלאו דעתיה למיכליה לאורתא: **גדיא.** קשי ליה זיקא: **שריק.** פי התנור בטיט סביב כיסוי אינו מוכן לחתות: **ברחא.** איל גדול לא קשיא ליה זיקא ואתי לגלויי פי התנור ליטול כיסויו לחתות: **דגדיא ולא שריק.** איכא חדא לאיסורא וחדא להיתרא: **בבשרא אגומרי.** שאינו בתנור דאפילו כיסוי ליכא ומוכן להפוך בו ולחתות: **לא ישאילנו.** שאלה דבר החוזר בעין. הלואה בדבר הניתן להוצאה: **אלא כדי שיגיע.** הנכרי לביתו מבעוד יום ואע"ג דבדידיה קטרח מחמירין ב"ש דמיחלף בשלוחו: **בית הסמוך לחומה.** של עיר אחרת שהנכרי דר שם שהרי יכול להניחו שם: **מפתח ביתו.** של ישראל: **הן הן דברי כו' לא בא ר"ע.** לחלוק על ב"ה אלא לחלוק על תנא בן מחלוקתו שאמר אליבא דב"ה לבית הסמוך לחומה ובא ר"ע לומר לא אמרו ב"ה כן אלא כו':

כותח

לה כב"ש אלא הש"ס הוא דקאמר הכי הא מני ב"ש היא אליבא דרב יוסף דמוקי לה משום שביתת כלים אבל לרב אושעיא מצינן למימר דמוקי לה כב"ה ולית ליה השמעת קול כרבה וכן פסק ר"ח דטעמא דריחים משום השמעת קול ואתי כב"ה ועוד דסוגיא דלקמן לא מיתוקמא אלא כרבה כדפי' וקי"ל כרב אושעיא דמאן תנא שביתת כלים בית שמאי היא ומותר להשאיל כלים לנכרי ואין לחוש במה שיעשה בו הנכרי מלאכה אבל בהמתו אסור להשאיל דשביתת בהמתו עליו דאורייתא: **ולבית שמאי אף על גב דלא קעביד מעשה וכו'.** השתא לטעמא דב"ש משום שביתת כלים הנך ג' בבות קמייתא אין שורין דיו וסממנים ואונין ומצודות הוו משום שביתת כלים שהמלאכה נעשית בתוך הכלי ונמצא שהכלי עושה המלאכה אבל מוכרין לנכרי ועורות לעבדן וכלים לכובס לא הוי משום שביתת כלים דנהי שהעורות מתעבדין אין העור עושה המלאכה אלא האדם המעבד עושה המלאכה וכן בגד המתלבן האדם המלבנו עושה המלאכה אלא טעמא דאסרי בית שמאי משום דמיחלף בשלוחו ולהכי נמי מוגמר וגפרית דמוקי בסמוך דמנחי אארעא אף על גב שהכלים העליונים מתגפרים ונגמעים לא שייך שביתת כלים כדפרישי' שהכלי שאין המלאכה נעשית בו אין כאן משום שביתת כלים:

דמפקרא להו אפקורי. אע"ג דאמר בנדרים (דף מה.) דבעינן הפקר בפני ג' הכא לא בעינן דמסתמא מפקיר להו ואין לסמוך על זה להשכיר סוס לנכרי ולהפקיר דהכא שאני משום דלא אפשר בענין אחר ועוד שאין הדבר מפורסם: **לא ימלא נחתום בו'.** כדמסיק גזירה שמא יחתה אף ע"פ שיש שהות הרבה להתחמם חיישינן שמא יצטנן לפי שרגילים לחמם על אש רפה ויהא צריך לחתות: **גזירה שמא יחתה.** ואם תאמר מעיקרא דלא ידע האי טעמא תקשי ליה מתני' דבשר בצל וביצה וחררה ויש לומר דהתם ידע שפיר דהוי טעמא משום שמא יחתה שאין דבר מפסיק בינו לגחלים: **דילמא מגיס בה.** והוי לוגע: **ביורה עקור' וטוחה.** ואין לחוש שמא יגלה ויגיס שאין דרך להגיס כמו לחתות ועוד דשמא מיהדק טפי: **בשיל ולא בשיל אסור.** נ"ל דלא הוי כמאכל בן דרוסאי דאי הוה כמאכל בן דרוסאי שרי להשהותו על גבי כירה אע"פ שאינה גרופה וקטומה: **האי בישרא דגדיא ושריק.** מפרש בה"ג דמכאן ואילך איירי בגלי וכן משמע מדמייתי עלה אין צולין בשר בצל וביצה ולקמן בפרקין נמי מייתי לה אמשלשלים את הפסח ולהכי ברחא ולא שריק אסור אפי' בחייא כיון דמיירי בגלי דאוי לאוכלה בלילה ואתי לחתויי: **התם בבשרא אגומרי.** וא"ת לרב אשי דשרי ברחא ולא שריק ולא אסר אלא בשרא אגומרי תיקשי ליה מתני' דאין נותנין הפת בתוך התנור (דף יט.) ועוד משלשלין את הפסח אמרי' מאי טעמא משום דבני חבורה זריזין הן כדמפרש לקמן (דף כ.) והא בלאו הכי נמי שרי ויש לומר דמיירי שהתנור פתוח דהוי כמו בשרא אגומרי ונראה דאין הלכה כרב אשי בהאי לישנא דשרי ברחא ולא שריק דסוגיא דלעיל דקאמר כיון דקשי ליה זיקא לא מגלה לה לא אתיא כוותיה וכן סוגיא דלקמן גבי בני חבורה דזריזין הם דמשני האי מנתח פי' וקשי ליה זיקא והאי לא מנתח ולרב אשי אפי' היכא דלא קשי ליה זיקא שרי: **ולא ישאילנו כו' אלא כדי שיגיע לביתו.** לא מיירי בכלים דאסור לב"ש משום שביתת כלים דאפילו ברביעי או בחמישי נמי אלא כגון חלוק ושאר דברים וטעמא משום הולאה ונראה כשלוחו כלפ"ה:

נותנין

עין משפט נר מצוה

קלו א מיי' פ"ג מהל' שבת הלכה יג סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן רנד סעיף ה:
קלז ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף ט:
קלח ג מיי' פ"ג שם הלכה יד:
קלט ד מיי' שם הלכה יח סמג שם טוש"ע או"ח סימן רנג סעיף א וסימן רנד סעיף יח:
קמ ה מיי' שם הלכה ח סמג שם טוש"ע או"ח סימן רנג סעיף א:
קמא ו ז מיי' שם הלכה יג וסמג שם טור ש"ע או"ח סימן רנד סעיף א:
קמב ח ט מיי' שם הל' טו טור ש"ע שם סעיף ב:
קמג י מיי' פ"ו מהלכות שבת הלכה יט סמג שם טוש"ע או"ח סימן רמו סעיף ב:
קמד כ מיי' פ"ג מהל' חמץ ומצה הלכה יא סמג לאוין עו טור ש"ע או"ח סי' תמג סעיף א:

מוסף רש"י

שיכלה קודם הפסח. קודם שיגיע הפסח, דקפיד רחמנא עליו לבערו מן העולם ולא שיהא קיים (פסחים כא.).

תוס' ישנים

א) ואם השכיר או השאיל בהמתו לנכרי ועיכבה נכרי אצלו בשבת היה צריך להפקיר בפני שלשה:

מסורת הש"ס

א) תוספתא שבת פ"ב, ב) [עי' תוס' תענית ח. ד"ה אם רצית], ג) [נ"ל והתנן], ד) [לקמן יט:], ה) [לקמן כ.], ו) [נ"ל והתנן], ז) פסחים כא., ח) בס"א: ובמבשלא, ט) בס"א: כן, י) שייך לעיל ע"א וכן הגי' דלב"ש, כ) [עי' תוס' ב"מ ל: ד"ה אפקרינהו], ל) [כדלקמן ריש פ' כירה], מ) מפריך לקמן כל"ל ר"מ וה"י.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה התם וכו' את הפסח בתנור אמרינן:

גליון הש"ס

גמ' האי קדרא חייתא וכו' עם חשיכה בתנור. עיין לקמן דף לח ע"א תוס' ד"ה סתם: תוס' ד"ה גזירה שאין דבר מפסיק. קי"ל הא מ"מ תיקשי ליה מתני' דר"פ כירה בחמין ובתבשיל דקדירה מפסיק ואף לפי הגד אוקמיה דשם דלהחזיר תנן הא מבואר שם דלנ"ל מסוי' מתפרא וכו' ומה הן משהין כו' חמין ולא תבשיל דהטעם ע"כ משום חיתוי דלולי משום בישול אף אם יצטנן ד"ה בישול אחר בישול ומשום שביתת כלי מה מהני גא גירוף וגם אמאי חמין מותר. וכיון דמוקמינן לב"ש דבקדירה מפסיק חיישינן לחיתוי י"ל דגם ב"ה ס"ל הכי גם בהא דפליגי מוגמר וגפרית נמי ליגזר הא בלא"ה כיון דאינו מפסיק כלל ניחוש לחיתוי כמו באין צולין בשר:

רבינו חננאל

וכל היכא דאיכא למיחש שמא יחתה בגחלים כגון הנחת קדרה בתנור או חבית של מים וכיוצא אפילו ב"ה אסרי. והא דתניא לא ימכור אדם חמץ לנכרי ולא ילונו ולא ישאילנו כו'. קיי"ל כר' עקיבא דאמר כדי שיצא מפתח ביתו, כר' יוסי דאמר הן הן דברי ר"ע הן הן דברי בית הלל. וכן גבי חמץ אוקימנא בפסחים (כא.) כל שעה שמותר לאכול כהן תרומה מותר למכור ישראל חמץ לגוי והיא שעה חמישית, כרבן גמליאל דאמר חולין נאכלין כל ארבע ותרומה כל חמש.